

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z PRZYRODY- KLASA V

W celu uzyskania oceny celującej uczeń powinien wykazać się umiejętnościami, wiadomościami i postawą, przekraczającymi wymagania na stopień bardzo dobry. Ocenę niedostateczną otrzymuje natomiast uczeń, który nie spełnia wymagań na stopień dopuszczający.

DZIAŁ I: KRAJOBRAZ			
dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)
<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- rozpoznać kilka typowych krajobrazów Polski;- znaleźć na mapie wskazany obiekt;- podzielić Polskę na pasy krain podobnych pod względem przeważających form terenu.	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- umiejętność odróżnienia krajobrazów naturalnych od przekształconych;- umiejętność odczytania odległości na mapie drogowej;- znajomość nazw i lokalizacji większych krain geograficznych Polski.	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- umiejętność zlokalizowania i charakterystyki krajobrazów Polski;- umiejętność obliczenia odległości na mapie topograficznej i turystycznej;- wiedzę na temat charakterystycznych cech środowiska przyrodniczego ważniejszych krain geograficznych Polski.	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- zrozumienie przyczyn i konsekwencji przeobrażeń krajobrazu w Polsce;- umiejętność swobodnego posługiwania się mapą topograficzną, turystyczną i samochodową;- znajomość różnic między wszystkimi większymi krainami geograficznymi Polski.
DZIAŁ II: POWIETRZE			
dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)
<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- wskazać różnicę cech fizycznych gazów w zależności od zmian temperatury i ciśnienia;- wykazać znaczenie tlenu dla istot żywych;- wskazać różnice między pogodą i klimatem;- zrozumieć prognozę pogody podawaną w mediach;- wskazać kilka głównych cech klimatu Polski;- wskazać kilka przykładów wpływu klimatu na życie mieszkańców Polski;- wymienić kilka owadów najczęściej spotykanych w Polsce;- wymienić kilka gatunków ptaków żyjących w Polsce;- wskazać kilka źródeł zanieczyszczenia powietrza w Polsce.	<u>Uczeń potrafi o:</u> <ul style="list-style-type: none">- zrozumienie procesów prowadzących do zmiany temperatury powietrza;- zrozumienie znaczenia tlenu w procesach życiowych zwierząt i roślin;- umiejętność nazwania większości przyrządów meteorologicznych;- znajomość wartości skrajnych charakterystycznych dla klimatu Polski;- zrozumienie związków klimatu z życiem ludzi;- znajomość kilkunastu owadów latających spotykanych w Polsce;- umiejętność rozróżnienia ptaków w zależności od zasiedlanych środowisk;- umiejętność nazwania kilku substancji zanieczyszczających powietrze w Polsce.	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- zrozumienie procesów prowadzących do zmian ciśnienia w gazach;- znajomość przykładowych reakcji chemicznych z udziałem tlenu;- umiejętność odczytania wskazań przyrządów meteorologicznych;- umiejętność odczytywania map klimatycznych;- zrozumienie związków klimatu z warunkami życia wszystkich organizmów;- znajomość różnorodności strategii odżywiania stosowanych przez owady latające spotykane w Polsce;- umiejętność wykazania związków między działalnością człowieka a występującymi gatunkami ptaków;- znajomość przestrzennego zróżnicowania zanieczyszczeń powietrza w Polsce.	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- zrozumienie przyrodniczych konsekwencji zmian temperatury i ciśnienia w powietrzu atmosferycznym w innych gazach;- zrozumienie funkcji tlenu w procesie oddychania i spalania;- umiejętność interpretacji wskazań przyrządów meteorologicznych i umiejętność czytania map synoptycznych;- świadomość wielostronnych związków między warunkami klimatycznymi a wszystkimi innymi elementami środowiska;- zrozumienie znaczenia owadów latających dla innych elementów środowiska przyrodniczego;- zrozumienie przyczyn i terminów okresowych migracji ptaków;- świadomość zagrożeń dla człowieka wywołanych przez zanieczyszczenia powietrza.
DZIAŁ III: WODA			
dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)
<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- wskazać źródła i przebieg	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- znajomość kilku	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- znajomość lokalizacji	<u>Uczeń potrafi:</u> <ul style="list-style-type: none">- umiejętność wskazania

<p>kilku najważniejszych rzek w Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać źródła wody nadającej się do picia; - wymienić obszary występowania terenów zabagnionych w Polsce; - wskazać na mapie najbardziej zanieczyszczone odcinki rzek Polski; - wymienić kilka zatok, wysp i cieśnin na Bałtyku; - nazwać i rozpoznać kilka roślin i zwierząt żyjących w wodach Bałtyku; - wymienić korzyści gospodarcze wynikające z położenia Polski nad Bałtykiem; - wymienić źródła zanieczyszczenia wód Bałtyku 	<p>dopływów rzek głównych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - znajomość kilku jezior w Polsce; - wykazania przyczyn zanieczyszczenia wielu wód powierzchniowych i podziemnych; - wiedzę na temat zanieczyszczenia przybrzeżnych wód Bałtyku; - kilka danych liczbowych charakteryzujących Bałtyk; - wyjaśnienie związku między głębokością a rodzajem roślin żyjących w wodach Bałtyku; - znajomość najważniejszych portów nad polskimi brzegami Bałtyku. 	<p>kilku największych sztucznych zbiorników;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiedzę na temat czynników decydujących o przydatności wody do picia; - umiejętność wykazania przyrodniczych funkcji bagien; - wiedzę na temat przyczyn i stopni zanieczyszczenia wód powierzchniowych; - znajomość wpływu Bałtyku na środowisko otaczających go lądów; - wiedzę na temat zróżnicowania gatunkowego zwierząt Bałtyku w zależności od warunków w wodach tego morza; - znajomość kilku uzdrowisk i miejscowości wypożyczonych na polskim wybrzeżu Bałtyku. 	<p>przebiegu i znaczenia kilku kanałów w Polsce;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wiedzę na temat największych i najgłębszych jezior w Polsce; - wiedzę na temat składu chemicznego i walorów kilku rodzajów wód mineralnych; - zrozumienie związków między intensywnością działalności człowieka w środowisku a zanieczyszczeniem wód; - zrozumienie zależności środowiska Bałtyku od otaczających go lądów; - zrozumienie zależności między temperaturą, zasoleniem, florą i fauną Bałtyku; - świadomość znaczenia Bałtyku dla innych państw nadbałtyckich.
---	---	---	---

DZIAŁ IV: SKAŁY I GLEBY

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)
<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić surowce energetyczne i metaliczne wydobywane w Polsce; - wyjaśnić, czym są kamienie ozdobne; - nazwać kilka typów gleb spotykanych w Polsce; - wymienić najważniejsze rośliny uprawne Polski; - wymienić negatywne dla gleb skutki uprawy roli . 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - umiejętność wskazania surowców chemicznych skalnych i budowlanych wydobywanych w Polsce; - znajomość nazw kamieni ozdobnych wydobywanych w Polsce; - wiedzę na temat rozmieszczenia głównych typów gleb Polski; - wiedzę na temat związku upraw z glebami. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - znajomość rozmieszczenia przestrzennego złóż surowców mineralnych w Polsce; - wiedzę na temat rozmieszczenia złóż kamieni ozdobnych w Polsce; - znajomość genezy podstawowych typów gleb; - wiedzę na temat warunków jakie muszą spełniać gleby aby dawać wysokie plony; - świadomość wpływu rolnictwa na gleby. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - świadomość znaczenia surowców mineralnych dla gospodarki Polski; - umiejętność rozpoznania większości kamieni ozdobnych i szlachetnych spotykanych w Polsce; - umiejętność zaplanowania rodzajów upraw w zależności od rodzaju gleby; - umiejętność zaplanowania zabiegów agrotechnicznych podnoszących jakość gleby.

DZIAŁ V: ROŚLINY I ZWIERZĘTA

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)
<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić kilka rodzajów organizmów jednokomórkowych; - nazwać choroby wywołane przez drobnoustroje; - ocenić zagrożenia dla zdrowia ze strony grzybów pleśniowych; - wskazać główne zastosowania drożdży; - rozróżnić kilka gatunków 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wiedzę na temat rozmiarów i budowy organizmów jednokomórkowych; - znaczenie bakterii dla człowieka; - świadomość korzyści, jakie dają niektóre grzyby pleśniowe człowiekowi; - umiejętność rozróżnienia kilku gatunków grzybów trujących; - wiedzę o symbiotycznym 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zagrożenia dla człowieka wynikające z kontaktu z organizmami jednokomórkowymi; - znajomość budowy grzybów; - wiedzę na temat zastosowania antybiotyków; - wskazanie kilku grzybów, które są na tyle podobne do trujących, że grożą pomyłką i zatruciem; 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - świadomość znaczenia organizmów jednokomórkowych dla całej przyrody; - świadomość znaczenia grzybów zarówno dla człowieka, jak i dla całego środowiska; - świadomość zagrożenia dla zdrowia i życia na skutek spożycia nieumiejętnie rozpoznanych grzybów;

<p>grzybów jadalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, czym jest porost; - rozpoznać mech; - rozpoznać paproć; - rozróżnić kilka zbiorowisk leśnych spotykanych w Polsce; - wymienić rośliny uprawne przeznaczone do spożycia przez człowieka, - rozpoznać kilka gatunków bezkręgowców lądowych. 	<p>charakterze porostów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - znajomość budowy mchu; - umiejętność wskazania skrzypów w środowisku; - wyróżnienie kilku rodzajów zbiorowisk roślinnych innych niż leśne; - znajomość roślin uprawnych przeznaczonych na paszę i dla przemysłu; - umiejętność podziału kręgowców według różnych kryteriów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wiedzę na temat warunków życia glonów; - znajomość środowisk, w których spotyka się mchy; - umiejętność rozpoznania widłaka; - wykazanie związków między dominującą roślinnością a rodzajem zbiorowiska; - znajomość nazw i umiejętność rozpoznawania kilku roślin ozdobnych; - wiedzę na temat stosunku człowieka do zwierząt żyjących w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - świadomość znaczenia glonów i porostów dla wkraczania życia na jałowe skały; - umiejętność rozpoznawania różnych paprotników; - umiejętność wykazania związków wszystkich elementów środowiska ze zbiorowiskami roślinnymi; - świadomość różnorodności, pochodzenia i przeznaczenia roślin uprawianych w Polsce - świadomość konieczności współistnienia wszystkich organizmów żyjących w Polsce.
--	--	--	---

DZIAŁ VI: CZŁOWIEK

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)
<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - określić, w jakim kraju mieszka, gdzie ten kraj leży i jaka jest jego stolica; - określić aktualną liczbę ludności Polski; - wymienić zawody wykonywane najczęściej przez Polaków; - wymienić główne funkcje organizmu człowieka; - wskazać objawy kilku chorób wirusowych i bakteryjnych. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wiedzę na temat państw sąsiadujących z Polską; - znajomość zróżnicowania gęstości zaludnienia Polski; - umiejętność wskazania kilku wybitnych twórców kultury polskiej; - umiejętność wskazania różnych form wypoczynku; - znajomość budowy i zasad funkcjonowania układu pokarmowego; - wiedzę o sposobach rozprzestrzeniania się chorób. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - najważniejsze momenty historii Polski; - wiedzę, czym jest przyrost naturalny; - informacje dotyczące twórczości Polaków poza granicami naszego kraju; - umiejętność wskazania różnych form wypoczynku biernego i aktywnego; - znajomość budowy i zasad funkcjonowania układu oddechowego i rozrodczego; - umiejętność zapobiegania i przeciwdziałania infekcjom wirusowym i bakteryjnym. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - świadomość współistnienia w Polsce ludzi różniących się pod względem narodowości, języka, rasy i religii; - zrozumienie przyczyn i konsekwencji zmian liczby ludności Polski; - umiejętność wskazania własnych zainteresowań w dziedzinie twórczości artystycznej; - umiejętność tworzenia długoterminowych planów wypoczynku zarówno dla siebie jak i rodziców; - świadomość odpowiedzialności za funkcjonowanie własnego organizmu.

DZIAŁ VII: OCHRONA PRZYRODY

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)
<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zachować się w sposób przyjazny dla środowiska; - wskazać na mapie Polski kilka parków narodowych. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - znajomość i umiejętność zlokalizowania obszarów klęski ekologicznej; - znajomość nazw i lokalizacji większości parków narodowych w Polsce. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - znajomość źródeł zanieczyszczeń środowiska Polski; - wiedzę na temat walorów przyrodniczych polskich parków narodowych. 	<p><u>Uczeń potrafi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - świadomość ciągłego obcowania z zanieczyszczeniami i substancjami trującymi; - zrozumienie znaczenia wszelkich form ochrony przyrody w Polsce.